

Visoki predstavnik poduzima mjere za zaštitu funkcionalnosti Bosne i Hercegovine (VIDEO)

Dobro jutro svim građanima Bosne i Hercegovine,

Ja, a vjerovatno i vi, već mjesecima primjećujem da se ozbiljni problemi sve više gomilaju. Kao visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu, odlučio sam djelovati u interesu građana, u vašem interesu.

Dozvolite mi da sumiram najveće probleme s kojima se suočavamo:

Još uvijek nema državnog budžeta za 2025. godinu. To ograničava sposobnost državnih institucija – koje služe svim građanima ove zemlje – da budu u potpunosti funkcionalne.

Neusvojen budžet znači da, pored niza drugih potreba, nema sredstava za provedbu reformi za osiguranje integriteta izbora – što je ključni zahtjev EU, Daytonu i OSCE-a.

Iako je Predstavnički dom usvojio Studiju izvodljivosti za uvođenje specifičnih izbornih tehnologija u izborni proces, do

sada, kao što smo vidjeli, u nacrtu budžeta sredstva za to nisu predviđena.

Još jedna ozbiljna prijetnja su dugovi koji proizilaze iz arbitražnih odluka, posebno tzv. slučaj Viaduct. Oni su prijetnja ključnim državnim institucijama, poput Centralne banke BiH i BHANSA-e, Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH. Ured javnog pravobranioca je isticao potencijalne posljedice ovog slučaja u više od 15 dopisa upućenih institucijama BiH, uključujući i nadležne organe u RS-u.

Konačnom i obavezujućom odlukom Arbitražnog suda, međunarodnog arbitražnog suda iz Vašingtona, iz aprila 2022. godine utvrđeno je da dug koji treba isplatiti Viaductu iznosi gotovo 80 miliona KM. Zbog dnevnih kamatnih stopa, iznos je već porastao na više od 110 miliona KM. On i dalje raste, iz dana u dan, za novih 9000 eura.

Ne postoje ozbiljni naponi da se ova kritična pitanja riješe na vrijeme kako bi se izbjegle negativne posljedice koje će osjetiti svi građani ove zemlje, jer će Viaduct nastojati da dobije svoj novac od državnih institucija BiH, iako je RS odgovorna za dug. Visoki predstavnik će djelovati – i premda neki izražavaju sumnje da je ovo legitimno, želio bih podsjetiti da je Bosna i Hercegovina još uvijek pod Poglavljem VII Povelje UN-a, što Vijeće sigurnosti UN-a redovno potvrđuje već tri decenije, nakon katastrofe i rata i genocida između 1991. i 1995. To znači da međunarodna zajednica ostaje angažirana. To je razlog zašto međunarodna zajednica – sa dva elementa – misijom EUFOR ALTHEA i visokim predstavnikom – još uvijek ima konačnu izvršnu odgovornost u ovoj zemlji. Vijeće sigurnosti UN-a je potvrdilo korištenje tzv. Bonskih ovlasti, mojih ovlasti u Bosni i Hercegovini svojom rezolucijom 1144.

U svjetlu svih ovih činjenica, odlučio sam poduzeti sljedeće mjere.

Dio rezervi za poravnanje od prihoda ostvarenih po osnovu putarina – koje su blokirane od 2018. godine – bit će preusmjeren za izmirenje potraživanja Viaducta. To poravnanje će se realizovati korištenjem pretpostavljenog udjela Republike Srpske. Ovaj udio nije namijenjen za budžetske rashode RS i nema utjecaja na budžetsku stabilnost RS. To neće utjecati ni na kakva plaćanja ili usluge za građane RS. Sredstva će biti prebačena Ministarstvu finansija i trezora i Ministarstvo može izvršiti isplatu Viaductu. Ili, ako ima drugih razmišljanja ili naznaka da bi to trebalo uraditi putem nekih novih pregovora, kako sam čuo, to se može i tako uraditi. Odlično, to je njihov posao, ali država to ne plaća nego Republika Srpska.

Ovaj pristup je u skladu s principom da onaj ko napravi dug mora da ga i izmiri. U junu 2017. godine, tadašnja predsjednica Vlade Republike Srpske, Željka Cvijanović, potpisala je ugovor sa Vijećem ministara, na državnom nivou, da će RS isplatiti dug za Viaduct. Dakle, postoji jasno opredjeljenje i obaveza Republike Srpske. Ali nažalost, od tada, 2017, nije isplaćen ni jedan fening. Ja ne mogu prihvatiti da država vraća dugove entiteta. To nije moguće.

Javni pravobranilac BiH, Centralna banka BiH i BHANSA moraju odmah poduzeti mjere u cilju obustave izvršnih postupaka protiv finansijskih interesa i imovine BiH, tako da objekti Centralne banke više ne budu u opasnosti i da kontrolori zračnog saobraćaja mogu bez brige obavljati svoj izuzetno važan posao.

Ove institucije su od ključnog značaja za građane i ne smiju biti ugrožene neodgovornim ponašanjem.

Sa institucijama koje su ključni dio infrastrukture, kao što su Centralna banka i BHANSA, se ne treba poigravati!

Profit Centralne banke se po osnovu zakona mora koristiti za potrebe države, a ne za potrebe entiteta. Ovom mojom Odlukom

Centralna banka, kao izuzetno uvažena centralna banka i na međunarodnom planu, svoj profit sada može staviti na raspolaganje državnim institucijama. Na taj način će finansirati troškove nabavke izbornih tehnologija za njihovo uvođenje na općim izborima 2026. godine, što se već dugo očekuje. Do sada se niko za to nije pobrinuo niti u jednom nacrtu budžeta.

Sredstva Centralne banke koja ostanu nakon ovoga, a čuo sam da se radi o prilično velikim iznosima, taj profit Centralne banke moći će se koristiti samo za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine i otvoriti put da se napravi dobar državni budžet.

Iako u ovom smislu ne postoji neki zakonski spor između Federacije BiH i države, sredstva iz rezervi za putarine se dijele, te će Federacija BiH istovremeno dobiti sredstva u istom iznosu.

Ova Odluka koju upravo najavljujem stupa na snagu nakon njenog objavljivanja na internet stranici OHR-a.

Ovim mjerama štitimo finansijsku stabilnost i funkcionalnost države, omogućavamo održavanje slobodnih i poštenih izbora, te liderima Bosne i Hercegovine ostavljamo prostor koji im je potreban da svoje napore fokusiraju na reformsku agendu BiH za EU.

Političkom rukvodstvu poručujem da sad što prije usvoji budžet za 2025. godinu. Put vam je otvoren. Građani ove zemlje su dovoljno dugo čekali. Pokazali su strpljenje, sposobnost da se nose sa izazovima i nepokolebljivu želju da žive u mirnoj, demokratskoj i prosperitetnoj zemlji koja je članica Evropske unije.

Ne dozvolite da im političke igre onemoguće tu budućnost. Vodite računa o budućim generacijama i njihovom pravu da žive u zemlji koja radi za njih, a ne protiv njih. U zemlji u kojoj institucije funkcioniraju, gdje se poštuje vladavina prava, i

gdje mladi vide budućnost zbog koje ovdje vrijedi ostati. U zemlji gdje zaposleni u državnim institucijama mogu očekivati dobre plate za uloženi trud i rad. A ne trebamo zaboraviti ni druge institucije, kao što su ustanove kulture.

Ovo je trenutak da ispunimo očekivanja i djelujemo u interesu svih građana – a ne stranačkog izbornog tijela. Bosna i Hercegovina još uvijek može nadoknaditi propušteno vrijeme, ali samo ukoliko oni koji su na vlasti izaberu odgovornost umjesto retorike, i napredak umjesto paralize.

Put ka Evropi je otvoren, ali trebate krenuti tim putem prije nego što se zatvori.

Hvala.